

UKLJUČIVANJE CIVILNOG DRUŠTVA
U PLANIRANJE INTEGRALNOG UPRAVLJANJA
OBALNIM PODRUČJEM

PROTOCOL
ON INTEGRATED
COASTAL ZONE MANAGEMENT
IN THE MEDITERRANEAN

PROTOKOL
O INTEGRALNOM UPRAVLJANJU
PRIOBALNIM PODRUČJEM
SREDOZEMLJA

CRITICAL ECOSYSTEM
PARTNERSHIP FUND

ABOUT CEPF:

The Critical Ecosystem Partnership Fund is a joint initiative of l'Agence Française de Développement, Conservation International, the Global Environment Facility, the Government of Japan, the MacArthur Foundation and the World Bank. A fundamental goal is to ensure civil society is engaged in biodiversity conservation.

O CEPF-u:

CEPF (Partnerski fond za ugrožene ekosisteme) osnovan je kao zajednička inicijativa Francuske agencije za razvoj, organizacije Međunarodne zaštite, Globalne Inicijative za životnu sredinu, Vlade Japana, Mekartur fondacije i Svjetske banke. Glavni cilj ovog fonda je da se obezbijedi učešće civilnog sektora u zaštiti biodiverziteta.

UVOD

Priobalno područje Crne Gore je oblast sa visokim razvojnim potencijalom u kojoj postoje kompleksni odnosi između ljudskih aktivnosti i prirodne okoline, kao i izraženi pritisci na prirodne resurse. Da bi se očuvao razvojni potencijal, prvenstveno kroz očuvanje resursne osnove područja i kvaliteta prirodnog i stvorenog okruženja, neophodno je osigurati integralno planiranje i upravljanje obalnim područjem (IUOP).

U Španiji, u Madridu, 21. januara 2008. godine, na Međunarodnoj diplomatskoj konferenciji usvojen je ***Protokol o integralnom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja*** koji polazi od činjenice da je planiranje i upravljanje obalnim područjem kao nenadoknadivim ekološkim, ekonomskim i društvenim resursom u cilju njegovog očuvanja i održivog razvoja prioritetna obaveza svih zemalja Sredozemlja, a i šire, prvenstveno usljed povećanja antropogenih uticaja na ta područja. Tom prilikom Crna Gora je potpisala Protokol Barselonske konvencije o integralnom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja (IUOP Protokol), a postupak potvrđivanja ovog pravnog akta je završen u 2011. godini nakon čega je postao pravno obavezujući instrument i u nacionalnom kontekstu.

Prethodno je u junu 2008. godine završena izrada Studije izvodljivosti za realizaciju Programa upravljanja priobalnim područjem Crne Gore (CAMP Crna Gora), a u maju 2011. godine Vlada Crne Gore je prihvatila Ugovor o realizaciji CAMPa Crna Gora između Vlade Crne Gore i UNEP/MAPa kojim se omogućava stvaranje institucionalnih i stručnih pretpostavki za implementaciju IUOP Protokola.

Obaveza je da sve potpisnice *Protokola o integralnog upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja* kroz svoju regulativu, a i dalje kroz priobalne strategije, planove i programe omoguće sprovođenje ciljeva i načela utvrđenih *Protokolom o integralnog upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja*.

Potvrđivanjem Protokola o integralnom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja, postavlja se preduslov za unapređivanje zakonodavnog okvira kojim se omogućava efikasna zaštita i održivo upravljanje priobalnim područjem. Sprovođenje ovog protokola uz realizaciju CAMP programa omogućiće reformu institucionalno-zakonodavnog okvira u oblasti upravljanja i zaštite crnogorskog obalnog područja.

Protokol o integralnom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja polazi od činjenice da je planiranje i upravljanje priobalnim područjem kao nezamjenjivim ekološkim, ekonomskim i društvenim resursom u cilju njegovog očuvanja i održivog razvoja prioritetna obaveza svih zemalja Sredozemlja, posebno zbog rasta uticaja prvenstveno antropogenih faktora na ta područja.

Obaveza je da sve potpisnice *Protokola o integralnom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja* kroz svoju regulativu i kroz obalne strategije, planove i programe omoguće sprovođenje ciljeva i načela utvrđenih *Protokolom o integralnom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja*. Integralno upravljanje priobalnim područjem predstavlja dinamičan proces održivog upravljanja i korišćenja priobalnih područja, u isto vrijeme uzimajući u obzir osjetljivost priobalnih ekosistema i pejzaža, raznovrsnost aktivnosti i upotreba, njihov međusobni odnos, kao i pomorsku orijentaciju određenih aktivnosti i upotreba, i uticaj na morske i priobalne sisteme.

Ovim Protokolom uređuju se **ciljevi integralnog upravljanja priobalnim područjem**, posebno u odnosu na racionalno planiranje aktivnosti omogućavanja održivog razvoja priobalnih područja na način da su životna sredina i predjeli usaglašeni sa potrebama u kontekstu ekonomskog i društvenog razvoja, odnosno prioritetima u oblasti kulture, kao i očuvanje priobalnih područja i prirodnih resursa za dobrobit sadašnjih i budućih generacija. Dalje, ovim Protokolom utvrđena su **opšta načela upravljanja priobalnim područjem** koja definišu mjere koje je neophodno sprovesti u cilju zaštite i održivog korišćenja priobalnog područja. Ove mjere odnose se i na pojas ograničene gradnje u širini 100 metara od obalne linije, utvrđivanje granica morskih zaštićenih područja, sprječavanje linearnog širenja urbanog razvoja i drugih mjera uključujući i ograničavanje ekonomskih djelatnosti vezanih za korišćenje priobalnog područja.

Takođe je uređeno pitanje **zaštite prirodne i kulturne baštine** uključujući **močvare i ušća, morska staništa, obalne šume, dine, priobalne predjele i ostrva**. Protokolom se definiše i **primjena instrumenata za integralno upravljanje priobalnim područjem**, uključujući i **procjenu uticaja na životnu sredinu, noseći kapacitet sredine, stratešku procjenu uticaja na životnu sredinu, zemljišnu politiku, rizike, prirodne hazarde, institucionalne obaveze i učešće javnosti**.

Oblast prostornog uređenja je izuzetno važna, budući da su prostorni planovi jedan od osnovnih instrumenata za sprovođenje *Protokola o integralnom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja*. Shodno Analizi uticaja

ratifikacije Protokola o integralnom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja na zakonodavno-institucionalni okvir Crne Gore, utvrđen je niz pitanja od naročitog značaja za sprovođenje Protokola i to:

- **Definisanje granice priobalnog područja**, kao područja od posebnog interesa za Crnu Goru.
- **Utvrđivanje planerskih zona u obuhvatu priobalnog područja**, uključujući i zonu ograničene gradnje u pojasu od 100 m odmaka od obalne linije.
- **Definisanje osnovnih smjernica za planiranje unutar zaštićenog priobalnog područja;**
- **Definisanje osnovnih uslova za planiranje naselja** na način da se:
 - ograniči međusobno povezivanje postojećih naselja,
 - spriječi proširenje duž obale područja namijenjenih za gradnju (naselja, izdvojenih dijelova naselja, kao i izdvojenih dijelova drugih namjena);
- **Definisanje uslova za planiranje turističkih kapaciteta**, uključujući odredbe za vrste, kapacitete, namjenu, načine korišćenja turističkih objekata kao što su:
 - gustina korišćenja,
 - izgrađenost pojedinačnih građevinskih cjelina,
 - maksimalne kapacitete u zavisnosti od namjene,
 - vrsta i kapacitet pratećih sadržaja,
 - normative za javne površine koji treba da budu određeni razmjerno svakoj fazi građenja smještajnih građevina.
- **Planiranje ekonomskih zona;**
- **Planiranje otvorenih područja;**

Protokolom se dalje uređuje pitanje slobodnog korišćenja obale, kao i korišćenje mora, uzimajući u obzir biološko bogatstvo i prirodnu dinamiku, te funkcionisanje područja pod režimom plime i osjeke, kao i međuzavisnu prirodu morskog i kopnenog dijela koje predstavljaju zasebnu cjelinu.

U pogledu ekonomskih aktivnosti Protokolom se uređuje pitanje **uzgoja marikulture i uslova za korišćenje mineralnih sirovina, kao i izgradnje infrastrukture u zoni obuhvata obalnog područja.**

Protokol definiše smjernice i okvire za uspostavljanje **efikasnog institucionalnog sistema integralnog upravljanja priobalnim područjem.** Naime integralno upravljanja priobalnim područjem je sveobuhvatan i zahtjevan proces, te je neophodno uspostaviti i omogućiti funkcionisanje institucionalne jedinice koja će se interdisciplinarno baviti sprovođenjem koncepta integralnog upravljanja priobalnim područjima.

U cilju podrške nadležnim organima pokrenuta je i realizacija Programa integralnog ipravljanja obalnim područjem Crne Gore (CAMP CG) koji predstavlja programski okvir za podršku Crnoj Gori od strane UNEP/MAP u sprovođenju Protokola Barselonske konvencije o integralnom upravljanju obalnim područjima Mediterana (IUOP Protokol). Istovremeno Program je koncipiran na način da obezbijedi stručnu i tehničku podršku prostorno planerskom timu zadženom za izradu PPPNOP CG kroz integrisanje principa održivosti i zaštite životne sredine u novi plan za obalno područje Crne Gore.

Naime, glavni rezultati CAMP-a CG biće izrada Nacionalne strategije za integralno upravljanje obalnim područjem CG (NS ICZM) sa Planom integralnog upravljanja obalnim područjem CG (IUOP Plan), u kontekstu ciljeva ovog programa: a) kreiranje mehanizama koji su u funkciji dostizanja održivog razvoja obalnog područja; b) podrška u sprovođenju nacionalnih politika i Protokola o IUOP Barselonske konvencije; c) promocija integralnog planiranja i upravljanja obalnim područjem; d) razvoj nacionalnih i lokalnih kapaciteta za IUOP kroz pomoć u prenosu znanja o primjeni instrumenata i pristupa integralnog upravljanja obalnim područjima. Istovremeno rezultati CAMP-a CG služe kao stručna podloga u izradi novog Prostornog plana posebne namjene za obalno područje CG (PPPN OP CG).

U skaldu sa definisanim ciljevima proces je strukturiran na način da se izrada NS ICZM i ICZM Plana, temelji na prethodno sprovedenim analizama koje istovremeno služe i kao podloge u izradi PPPN OP CG:

- Analiza ukupne (opšte) ranjivosti obalnog područja CG sa aspekta ocjene svih relevantnih uticaja na ranjivost životne sredine obalnog područja;
- Analiza ranjivosti uskog obalnog područja koja uključuje uključuje seizmičku mikrorejonizaciju, detaljno mapiranje biodiverziteta na odabranim lokalitetima, uticaj klimatskih promjena na podizanje nivoa

mora;

- Analiza izgrađenosti obalnog područja;
- Analiza atraktivnosti i pogodnosti obalnog područja CG sa aspekta sektora poljoprivrede;
- Smjernice za ocjenu nosećih kapaciteta sredine;
- Predlog za uspostavljanje obalnog odmaka (zona ograničene gradnje na udaljenosti 100 m od mora) shodno kriterijumima koji se definišu Protokolom, uključujući i predlog prioriteta lokacija za zaštitu i održivi razvoj;
- Socio-ekonomska analiza fokusirana na sektore turizma i poljoprivrede, uključujući i analizu demografskog potencijala;
- Kao i sektorske studije u oblasti biodiverziteta, hidrologije, prirodnih rizika.

Analiza ukupne ranjivosti obalnog područja je pripremljena razvojem više modela, a svaki od njih sadrži specifičnu informaciju i odgovara različitim scenarijima zaštite životne sredine. Različiti modeli ukupne ranjivosti obalnog područja pretpostavljaju/omogućavaju različit manevarski prostor za usklađivanje ciljeva zaštite životne sredine sa razvojnim ciljevima. Imajući u vidu koncept i ciljeve **održivog razvoja**, usklađivanje treba vršiti postupno, pristupom shodno kome se **traženje pogodnih prostora za razvoj (promjenu namjene) u prvom koraku sprovodi na osnovu modela/scenarija maksimalne/istaknute zaštite, zatim ako usklađivanje nije moguće, na osnovu modela/scenarija koji su manje zaštitni sa aspekta očuvanja životne sredine, a na samom kraju procesa usklađivanja veoma oprezno na osnovu modela najmanjeg nivoa prihvatljive zaštite elemenata/segmenata životne sredine.**

Analiza opšte ranjivosti predstavlja zaokruženu cjelinu, a rezultati analize su pripremljeni na način da se mogu koristiti i za druge svrhe u procesu pripreme PPPNOP CG. Ona u sebi integriše smjernice koje uključuju preporuke za usmjeravanje donošenja lokacijskih odluka, te mjere sanacije koje treba uključiti u PPPNOP CG. Iako je model ranjivosti isključivo baziran na stručnim argumentima, treba napomenuti da je isti dijelom fleksibilan alat kojeg je bilo potrebno kalibrisati u datom kontekstu.

S tim u vezi, a shodno planerskoj praksi i standardima, uključujući i GIS standarde, Obradivaču PPPNOP CG-a dostavljene su sugestije i obezbijeđena tehnička podrška od strane stručnog tima CAMP-a u cilju izrade sintezne namjene površina u funkciji računanja odabranih indikatora održivosti korišćenja i planiranja obalnog područja. Tek nakon upoređivanja prethodno navedenih analiza (opšta ranjivost, namjena površina i izgrađenost prostora), dobijen je sumarni uvid u moguće konflikte razvojnih i zaštitnih aspiracija, odnosno bilo je moguće: dati integralne prijedloge mogućih rješenja u smislu nužnosti očuvanja određenih zona od dalje urbanizacije, identifikovati područja gdje ne postoje očigledni konflikti u prostoru za planiranje razvojnih aktivnosti, odnosno biće moguće definisati kriterijume za primjenu obalnog odmaka.

U okviru analize izgrađenosti obalnog područja proračunati su indikatori izgrađenosti koji pokazuju stepen izgrađenosti, te u principu mjere racionalnost nekog društva u odnosu na korišćenje resurse teritorija na kojem to društvo živi. Veća potrošnja zemljišnih i drugih resursa (obradivo tlo, šume) govori, između ostaloga, o nižem stepenu racionalnosti odnosno održivosti prostornog razvoja tog teritorija.

Značajno je istaći da će sa NS IUOP biti definisan institucionalni okvir koji omogućava održivo upravljanje obalnim područjem CG, uz uključivane svih relevantnih donosioca odluka kako na lokalnom, tako i na nacionalnom nivou.

U okviru ostalih studijskih analiza realizovanih zasebno od aktivnosti CAMP tima u dijelu aktivnosti RZUPa izvršeno je detaljno mapiranje predjela u obalnom području CG.

**PROTOCOL ON INTEGRATED
COASTAL ZONE
MANAGEMENT IN THE
MEDITERRANEAN**

The Contracting Parties to the present Protocol,

Being Parties to the Convention for the Protection of the Marine Environment and the Coastal Region of the Mediterranean, adopted at Barcelona on 16 February 1976, and amended on 10 June 1995,

Desirous of implementing the obligations set out in Article 4, paragraphs 3(e) and 5, of the said Convention,

Considering that the coastal zones of the Mediterranean Sea are the common natural and cultural heritage of the peoples of the Mediterranean and that they should be preserved and used judiciously for the benefit of present and future generations,

Concerned at the increase in anthropic pressure on the coastal zones of the Mediterranean Sea which is threatening their fragile nature and desirous of halting and reversing the process of coastal zone degradation and of significantly reducing the loss of biodiversity of coastal ecosystems,

Worried by the risks threatening coastal zones due to climate change, which is likely to result, inter alia, in a rise in sea level, and aware of the need

**PROTOKOL O INTEGRALNOM
UPRAVLJANJU
PRIOBALNIM PODRUČJEM
SREDOZEMLJA**

Strane ugovornice ovog protokola,

Kao Strane Konvencije o zaštiti morske sredine i priobalnog područja Sredozemlja usvojene u Barseloni 16. februara 1976. godine i izmijenjene 10. juna 1995. godine,

U želji da primijene obaveze iznijete u članu 4, stav 3(e) i stav 5, pomenute Konvencije,

Uzimajući u obzir činjenicu da je priobalno područje Sredozemlja zajedničko prirodno i kulturno nasljeđe naroda Sredozemlja i da bi ga trebalo očuvati i razumno koristiti zarad dobrobiti sadašnjih i budućih generacija,

Zabrinute zbog povećanja antropogonog pritiska na priobalna područja Sredozemlja koji prijeti njihovoj krhkoj ravnoteži i u želji da zaustave i preusmjere proces narušavanja obale i značajno smanje gubitak biodiverziteta priobalnih ekosistema,

Zabrinute zbog rizika koji prijete priobalnim područjima usled klimatskih promjena koje će, između ostalog, za posljedicu imati

to adopt sustainable measures to reduce the negative impact of natural phenomena,

Convinced that, as an irreplaceable ecological, economic and social resource, the planning and management of coastal zones with a view to their preservation and sustainable development requires a specific integrated approach at the level of the Mediterranean basin as a whole and of its coastal States, taking into account their diversity and in particular the specific needs of islands related to geomorphological characteristics.

Taking into account the United Nations Convention on the Law of the Sea, done at Montego Bay on 10 December 1982, the Convention on Wetlands of International Importance especially as Waterfowl Habitat, done at Ramsar on 2 February 1971, and the Convention on Biological Diversity, done at Rio de Janeiro on 5 June 1992, to which many Mediterranean coastal States and the European Community are Parties,

Concerned in particular to act in cooperation for the development of appropriate and integrated plans for coastal zone management pursuant to Article 4, paragraph 1(e), of the United Nations Framework Convention on Climate Change, done at New York on

porast nivoa mora i svjesne potrebe da usvoje održive mjere u cilju smanjenja negativnog uticaja prirodnih pojava,

Uvjerene da planiranje i upravljanje priobalnim područjima kao nezamjenljivim ekološkim, ekonomskim i društvenim resursima u cilju njihovog očuvanja i održivog razvoja zahtijeva integrisan pristup kako sredozemnom basenu kao cjelini, tako i njegovim priobalnim državama, uzimajući u obzir njihovu raznovrsnost, a naročito posebne potrebe ostrva koje se odnose na njihove geomorfološke karakteristike,

Uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih nacija o pravu mora sačinjenu 10. decembra 1982. godine u Montego Bej, Konvenciju o vlažnim staništima od međunarodnog značaja, posebno značajnih kao staništa vodenih ptica sačinjenu 2. februara 1971. godine u Ramsar-u, i Konvenciju o biološkoj raznovrsnosti sačinjenu 5. juna 1992. godine u Rio de Žaneiru, čije su strane mnoge sredozemne priobalne države i Evropska zajednica ,

Posebno zainteresovane da djeluju putem saradnje u cilju izrade odgovarajućih i integralnih planova za upravljanje priobalnim područjem u skladu sa članom 4 stav 1 tačka (e) Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o klimatskim

9 May 1992,

Drawing on existing experience with integrated coastal zone management and the work of various organizations, including the European institutions,

Based upon the recommendations and work of the Mediterranean Commission on Sustainable Development and the recommendations of the Meetings of the Contracting Parties held in Tunis in 1997, Monaco in 2001, Catania in 2003, and Portoroz in 2005, and the Mediterranean Strategy for Sustainable Development adopted in Portoroz in 2005,

Resolved to strengthen at the Mediterranean level the efforts made by coastal States to ensure integrated coastal zone management,

Determined to stimulate national, regional and local initiatives through coordinated promotional action, cooperation and partnership with the various actors concerned with a view to promoting efficient governance for the purpose of integrated coastal zone management,

Desirous of ensuring that coherence is achieved with regard to integrated coastal zone management in the application of the Convention and its

promjenama sačinjene 9. maja 1992. godine u Njujorku,

Koristeći postojeće iskustvo o integralnom upravljanju priobalnim područjem i radom različitih organizacija, uključujući i evropske institucije,

Oslanjajući se na preporuke i rad Mediteranske komisije za održivi razvoj i na preporuke sastanaka Strana ugovornica, održanih u Tunisu 1997. godine, Monaku 2001. godine, Kataniji 2003. godine i Portorožu 2005. godine, i na Mediteransku strategiju za održivi razvoj usvojenu u Portorožu 2005. godine,

Riješene da na nivou Sredozemlja ojačaju napore priobalnih država kako bi osigurale integralno upravljanje priobalnim područjem,

Riješene da stimulišu nacionalne, regionalne i lokalne inicijative kroz koordinirano promotivno djelovanje, saradnju i partnerstvo sa različitim zainteresovanim subjektima po pitanju promovisanja efikasnog upravljanja za svrhu integralnog upravljanja priobalnim područjem,

U želji da se primjenom Konvencije i njenih Protokola obezbijedi usklađenost u odnosu na integralno upravljanje priobalnim

Protocols,

područjem,

Have agreed as follows:

Dogovorile su se kako slijedi:

PART I GENERAL PROVISIONS

PRVI DIO OPŠTE ODREDBE

Article 1 GENERAL OBLIGATIONS

Član 1 OPŠTE OBAVEZE

In conformity with the Convention for the Protection of the Marine Environment and the Coastal Region of the Mediterranean and its Protocols, the Parties shall establish a common framework for the integrated management of the Mediterranean coastal zone and shall take the necessary measures to strengthen regional co-operation for this purpose.

U skladu sa Konvencijom o zaštiti morske sredine i priobalnog područja Sredozemlja i njenim Protokolima, Strane će utvrditi zajednički okvir za integralno upravljanje priobalnim područjem Sredozemlja i preduzeće neophodne mjere kako bi ojačale regionalnu saradnju u tu svrhu.

Article 2 DEFINITIONS

Član 2 DEFINICIJE

For the purposes of this Protocol:

Za svrhe ovog Protokola:

(a) "Parties" means the Contracting Parties to this Protocol.

(a) Strane znači Strane ugovornice ovog Protokola.

(b) "Convention" means the Convention for the Protection of the Marine Environment and the Coastal Region of the Mediterranean, done at Barcelona on 16 February 1976, as amended on 10 June 1995.

(b) "Konvencija" znači Konvencija o zaštiti morske sredine i priobalnog područja Sredozemlja, sačinjena 16. februara 1976. godine u Barseloni, i izmijenjena 10. juna 1995. godine;

(c) “Organization” means the body referred to in Article 17 of the Convention.

(d) “Centre” means the Priority Actions Programme Regional Activity Centre.

(e) “Coastal zone” means the geomorphologic area either side of the seashore in which the interaction between the marine and land parts occurs in the form of complex ecological and resource systems made up of biotic and abiotic components coexisting and interacting with human communities and relevant socio-economic activities.

(f) “Integrated coastal zone management” means a dynamic process for the sustainable management and use of coastal zones, taking into account at the same time the fragility of coastal ecosystems and landscapes, the diversity of activities and uses, their interactions, the maritime orientation of certain activities and uses and their impact on both the marine and land parts.

(c) organizacija znači organizaciju navedenu u članu 17 Konvencije;

(d) “centar” znači Centar za regionalne aktivnosti Programa prioritetnih akcija;

(e) “priobalno područje” znači geomorfološku oblast sa obje strane obalne crte u kojoj se međusobno djelovanje između morskih i kopnenih dijelova odvija kroz složene ekološke sisteme koje čine biotske i abiotske komponente, životni prostor za ljudske zajednice i njihove društveno-ekonomske aktivnosti;

(f) “integralno upravljanje priobalnim područjem” znači dinamičan proces održivog upravljanja i korišćenja priobalnih područja, uzimajući istovremeno u obzir osjetljivost priobalnih ekosistema i pejzaža, raznovrsnost aktivnosti i upotreba, njihovo međusobno djelovanje, pomorsku orijentaciju pojedinih aktivnosti i korišćenja i njihov uticaj na morske i kopnene oblasti.

Article 3
GEOGRAPHICAL COVERAGE

1. The area to which the Protocol applies shall be the Mediterranean Sea area as defined in Article 1 of the Convention. The area is also defined by:

- (a) the seaward limit of the coastal zone, which shall be the external limit of the territorial sea of Parties; and
- (b) the landward limit of the coastal zone, which shall be the limit of the competent coastal units as defined by the Parties.

2. If, within the limits of its sovereignty, a Party establishes limits different from those envisaged in paragraph 1 of this Article, it shall communicate a declaration to the Depositary at the time of the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval of, or accession to this Protocol, or at any other subsequent time, in so far as:

- (a) the seaward limit is less than the external limit of the territorial sea;
- (b) the landward limit is different, either more or less, from the limits of the territory of coastal units as defined above, in order to apply, inter alia, the ecosystem approach and

Član 3
GEOGRAFSKA PODRUČJE
PRIMJENE PROTOKOLA

1. Područje primjene Protokola je područje Sredozemnog mora kako je definisano članom 1 Konvencije. Područje je takođe definisano:

- (a) granicom priobalnog područja prema moru koju čini spoljna granica teritorijalnih voda Strana;
- (b) granicom priobalnog područja prema kopnu koju čini granica nadležnih priobalnih jedinica, kako su to definisale Strane.

2. Ako neka Strana odluči da će unutar granica svog suvereniteta odrediti granice različite od onih koje su predviđene stavom 1 ovog člana, dužna je da, u trenutku polaganja isprave o potvrđivanju, prihvatanju, odobravanju ili pristupanju ovom Protokolu, ili u bilo kojem kasnijem trenutku, dostavi izjavu Depozitaru u slučaju kad je:

- (a) granica prema moru bliža obali od spoljne granice teritorijalnih voda;
- (b) granica prema kopnu drugačija, bila veća ili manja, od teritorijalnih granica priobalnih jedinica predviđenih gornjim stavom 1 kako bi se primijenio,

economic and social criteria and to consider the specific needs of islands related to geomorphological characteristics and to take into account the negative effects of climate change.

3. Each Party shall adopt or promote at the appropriate institutional level adequate actions to inform populations and any relevant actor of the geographical coverage of the present Protocol.

Article 4

PRESERVATION OF RIGHTS

1. Nothing in this Protocol nor any act adopted on the basis of this Protocol shall prejudice the rights, the present and future claims or legal views of any Party relating to the Law of the Sea, in particular the nature and the extent of marine areas, the delimitation of marine areas between States with opposite or adjacent coasts, the right and modalities of passage through straits used for international navigation and the right of innocent passage in territorial seas, as well as the nature and extent of the jurisdiction of the coastal State, the flag State or the port State.

između ostalog, ekosistemski pristup, kao i ekonomski i društveni kriterijumi i kako bi se uvažile specifične potrebe ostrva koje se odnose na njihove geomorfološke karakteristike, i kako bi se uzeli u obzir negativni uticaji klimatskih promjena.

3. Svaka Strana će usvojiti ili promovisati na sopstvenom institucionalnom nivou odgovarajuće radnje u svrhu informisanja javnosti i svakog drugog relevantnog subjekta na području primjene ovog Protokola.

Član 4

ZAŠTITA PRAVA

1. Nijedna odredba ovog Protokola, niti bilo koji dokument usvojen na osnovu ovog Protokola neće uticati na prava, sadašnje i buduće zahtjeve ili pravna pitanja bilo koje Strane u odnosu na pravo mora, a posebno na prirodu i veličinu morskih oblasti, granice morskih područja među državama čije su obale suprotne ili se međusobno graniče, pravo ili načine prolaza kroz moreuze koji se koriste u međunarodnoj plovidbi i pravo nesmetanog prolaska teritorijalnim morem, kao ni na prirodu i obim nadležnosti priobalne države, države zastave i države luke.

2. No act or activity undertaken on the basis of this Protocol shall constitute grounds for claiming, contending or disputing any claim to national sovereignty or jurisdiction.

3. The provisions of this Protocol shall be without prejudice to stricter provisions respecting the protection and management of the coastal zone contained in other existing or future national or international instruments or programmes.

4. Nothing in this Protocol shall prejudice national security and defence activities and facilities; however, each Party agrees that such activities and facilities should be operated or established, so far as is reasonable and practicable, in a manner consistent with this Protocol.

Article 5 OBJECTIVES OF INTEGRATED COASTAL ZONE MANAGEMENT

The objectives of integrated coastal zone management are to:

(a) facilitate, through the rational planning of activities, the sustainable development of coastal zones by ensuring that the environment and landscapes are taken into account in harmony with economic, social and cultural development;

2. Nijedna radnja ili aktivnost preduzeta na osnovu ovog Protokola neće činiti osnovu za zahtjev, prigovor na ili osporavanje bilo kojeg zahtjeva za nacionalnim suverenitetom ili nadležnošću.

3. Odredbe ovog Protokola neće uticati na oštrije odredbe u pogledu zaštite i upravljanja priobalnim područjem sadržane u drugim postojećim ili budućim nacionalnim ili međunarodnim instrumentima ili programima.

4. Nijedna odredba ovog protokola neće uticati na aktivnosti i sredstva nacionalne odbrane; međutim, svaka Strana se slaže da treba osigurati, u onoliko mjeri koliko je to razumno i izvodljivo, da se ovakve aktivnosti i sredstva sprovode ili utvrde na način koji je u skladu sa ovim protokolom.

Član 5 CILJEVI INTEGRALNOG UPRAVLJANJA

Ciljevi integralnog upravljanja priobalnim područjem su:

(a) omogućavanje, kroz racionalno planiranje aktivnosti, održivog razvoja priobalnih područja starajući se da su životna sredina i pejzaži uzeti u obzir u skladu sa ekonomskim, društvenim i kulturnim razvojem;

(b) preserve coastal zones for the benefit of current and future generations; (c) ensure the sustainable use of natural resources, particularly with regard to water use; (d) ensure preservation of the integrity of coastal ecosystems, landscapes and geomorphology; (e) prevent and/or reduce the effects of natural hazards and in particular of climate change, which can be induced by natural or human activities; (f) achieve coherence between public and private initiatives and between all decisions by the public authorities, at the national, regional and local levels, which affect the use of the coastal zone.	(b) očuvanje priobalnih područja za dobrobit sadašnjih i budućih generacija; (c) obezbjeđivanje održive upotrebe prirodnih resursa, naročito u pogledu korišćenja voda; (d) obezbjeđivanje očuvanja integriteta priobalnih ekosistema, pejzaža i geomorfologije; (e) sprječavanje i/ili smanjenje uticaja prirodnih rizika, i naročito klimatskih promjena, koji mogu biti uzrokovani prirodnim ili ljudskim aktivnostima; (f) postizanje usklađenosti između javnih i privatnih inicijativa i između svih odluka vlasti na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou, koje utiču na upotrebu priobalnih područja.

Article 6
GENERAL PRINCIPLES OF
INTEGRATED COASTAL ZONE
MANAGEMENT

In implementing this Protocol, the Parties shall be guided by the following principles of integrated coastal zone management:

- (a) The biological wealth and the natural dynamics and functioning of the intertidal area and the complementary

Član 6
OPŠTI PRINCIPI INTEGRALNOG
UPRAVLJANJA PRIOBALNIM
PODRUČJIMA

U primjeni ovog protokola Strane će se rukovoditi sljedećim principima integralnog upravljanja priobalnim područjem:

- (a) naročito će biti uzeto u obzir biološko bogatstvo i prirodna dinamika i funkcionisanje

and interdependent nature of the marine part and the land part forming a single entity shall be taken particularly into account.

područja pod režimom plime i osjeke, kao i komplementarna i međuzavisna priroda morskog i kopnenog dijela koji čine zasebnu cjelinu;

(b) All elements relating to hydrological, geomorphological, climatic, ecological, socio-economic and cultural systems shall be taken into account in an integrated manner, so as not to exceed the carrying capacity of the coastal zone and to prevent the negative effects of natural disasters and of development.

(b) svi elementi koji se odnose na hidrološke, geomorfološke, klimatske, ekološke, socio-ekonomske i kulturološke sisteme biće uzeti u obzir na integralan način kako se ne bi prevazišli noseći kapaciteti priobalnih područja i kako bi se spriječile negativne posljedice nepogoda i razvoja;

(c) The ecosystems approach to coastal planning and management shall be applied so as to ensure the sustainable development of coastal zones.

(c) ekosistemski pristup priobalnom planiranju i upravljanju primjenjivaće se kako bi se obezbijedio održivi razvoj priobalnih područja;

(d) Appropriate governance allowing adequate and timely participation in a transparent decision-making process by local populations and stakeholders in civil society concerned with coastal zones shall be ensured.

(d) biće obezbijeđeno odgovarajuće upravljanje koje omogućava primjereno i pravovremeno učešće u transparentnom procesu odlučivanja lokalnog stanovništva i za priobalna područja zainteresovanih aktera civilnog društva;

(e) Cross-sectorally organized institutional coordination of the various administrative services and regional and local authorities competent in coastal zones shall be required.

(e) zahtijeva se među-sektorski organizovana institucionalna koordinacija različitih javnih usluga i jedinica lokalne i regionalne samouprave nadležnih za priobalna područja;

(f) The formulation of land use strategies, plans and programmes

(f) zahtijeva se izrada strategija korišćenja zemljišta, planova i

covering urban development and socio-economic activities, as well as other relevant sectoral policies, shall be required.

programa koji se odnose na urbani razvoj i socio-ekonomske aktivnosti, kao i ostalih relevantnih sektorskih politika;

(g) The multiplicity and diversity of activities in coastal zones shall be taken into account, and priority shall be given, where necessary, to public services and activities requiring, in terms of use and location, the immediate proximity of the sea.

(g) mnogostrukost i raznolikost aktivnosti u priobalnim područjima biće uzeta u obzir, a prioritet će se dati, tamo gdje je to neophodno, javnim uslugama i aktivnostima koje s obzirom na korišćenje i položaj, zahtijevaju neposrednu blizinu mora;

(h) The allocation of uses throughout the entire coastal zone should be balanced, and unnecessary concentration and urban sprawl should be avoided.

(h) raspodjela korišćenja priobalnih područja trebala bi da bude uravnotežena, tako da treba izbjegavati nepotrebnu koncentraciju aktivnosti i urbano širenje;

(i) Preliminary assessments shall be made of the risks associated with the various human activities and infrastructure so as to prevent and reduce their negative impact on coastal zones.

(i) biće napravljene prethodne procjene rizika povezanih sa različitim ljudskim aktivnostima i infrastrukturom kako bi se spriječio i smanjio njihov negativan uticaj na priobalna područja;

(j) Damage to the coastal environment shall be prevented and, where it occurs, appropriate restoration shall be effected.

(j) biće spriječeno nanošenje štete priobalnoj sredini, a kad se šteta dogodi, biće izvršeno odgovarajuće obnavljanje.

Article 7
COORDINATION

1. For the purposes of integrated coastal zone management, the Parties shall:

- (a) ensure institutional coordination, where necessary through appropriate bodies or mechanisms, in order to avoid sectoral approaches and facilitate comprehensive approaches;
- (b) organize appropriate coordination between the various authorities competent for both the marine and the land parts of coastal zones in the different administrative services, at the national, regional and local levels;
- (c) organize close coordination between national authorities and regional and local bodies in the field of coastal strategies, plans and programmes and in relation to the various authorizations for activities that may be achieved through joint consultative bodies or joint decision-making procedures.

2. Competent national, regional and local coastal zone authorities shall, insofar as practicable, work together to strengthen the coherence and effectiveness of the coastal strategies, plans and programmes established.

Član 7
KOORDINACIJA

1. Za svrhe integralnog upravljanja priobalnim područjem Strane su dužne:

- (a) obezbijediti institucionalnu koordinaciju, kad je neophodno, kroz odgovarajuća tijela ili mehanizme, kako bi se izbjegli sektorski i omogućili sveobuhvatni pristupi;
- (b) organizovati odgovarajuću koordinaciju između različitih organa nadležnih za morski i kopneni dio priobalnih područja pri obavljanju javnih usluga na nacionalnim, regionalnim i lokalnim nivoima;
- (c) organizovati blisku koordinaciju između nacionalnih vlasti, regionalnih i lokalnih organa u pogledu priobalnih strategija, planova i programa, kao i u vezi odobravanja različitih aktivnosti koje je moguće ostvariti putem zajedničkih konsultativnih organa ili procedura zajedničkog odlučivanja.

2. Nadležni nacionalni, regionalni i lokalni organi u priobalnim područjima će, u mjeri u kojoj je to ostvarljivo, zajednički djelovati u cilju jačanja usklađenosti i efikasnosti priobalnih strategija, planova i programa

**PART II
ELEMENTS OF INTEGRATED
COASTAL ZONE MANAGEMENT**

Article 8

**PROTECTION AND SUSTAINABLE
USE OF THE COASTAL ZONE**

1. In conformity with the objectives and principles set out in Articles 5 and 6 of this Protocol, the Parties shall endeavour to ensure the sustainable use and management of coastal zones in order to preserve the coastal natural habitats, landscapes, natural resources and ecosystems, in compliance with international and regional legal instruments.

2. For this purpose, the Parties:

(a) Shall establish in coastal zones, as from the highest winter waterline, a zone where construction is not allowed. Taking into account, inter alia, the areas directly and negatively affected by climate change and natural risks, this zone may not be less than 100 meters in width, subject to the provisions of subparagraph (b) below. Stricter national measures determining this width shall continue to apply.

(b) May adapt, in a manner consistent with the objectives and principles of this Protocol, the provisions

**DIO II
ELEMENTI INTEGRALNOG
UPRAVLJANJA PRIOBALNIM
PODRUČJIMA**

Član 8

**ZAŠTITA I ODRŽIVA UPOTREBA
PRIOBALNOG PODRUČJA**

1. U skladu sa ciljevima i principima iznijetim u čl. 5 i 6 ovog Protokola, Strane će nastojati da obezbijede održivo korišćenje i upravljanje priobalnim područjima kako bi se očuvala priobalna prirodna staništa, pejzaži, prirodni resursi i ekosistemi, u skladu sa međunarodnim i regionalnim pravnim instrumentima.

2. U tu svrhu, Strane:

(a) će odrediti u priobalnim zonama, mjereći od najviše zimske linije vode, kopneni pojas u kojem gradnja nije dozvoljena. Uzimajući u obzir, između ostalog, oblasti izložene direktnim i negativnim uticajem klimatskih promjena i prirodnim rizicima, širina ove zone ne smije biti manja od 100 metara, a podliježe odredbama tačke (b) ovog člana. Strožije nacionalne mjere koje određuju navedenu širinu će se i dalje primjenjivati;

(b) mogu prilagoditi gore navedene mjere, na način usklađen sa ciljevima i principima ovog

mentioned above :

protokola:

1) for projects of public interest;

1) za projekte od javnog interesa,

2) in areas having particular geographical or other local constraints, especially related to population density or social needs, where individual housing, urbanisation or development are provided for by national legal instruments.

2) u oblastima sa posebnim geografskim i drugim lokalnim ograničenjima, a naročito u odnosu na gustinu naseljenosti ili društvene potrebe, gdje su izgradnja pojedinačnih objekata, urbanizacija ili razvoj regulisani nacionalnim pravnim instrumentima.

(c) Shall notify to the Organization their national legal instruments providing for the above adaptations.

(c) će obavijestiti Organizaciju o nacionalnim pravnim instrumentima koji predviđaju ovakva prilagođavanja.

3. The Parties shall also endeavour to ensure that their national legal instruments include criteria for sustainable use of the coastal zone. Such criteria, taking into account specific local conditions, shall include, inter alia, the following:

3. Strane će takođe nastojati da obezbijede da njihovi nacionalni pravni instrumenti uključe kriterijume za održivu upotrebu priobalnog područja. Uzimajući u obzir posebne lokalne uslove, navedeni kriterijumi uključuju, između ostalog, sljedeće:

(a) identifying and delimiting, outside protected areas, open areas in which urban development and other activities are restricted or, where necessary, prohibited;

(a) utvrđivanje i određivanje granica, izvan posebno zaštićenih područja, otvorenih područja u kojima je ograničen, ili gdje je potrebno, zabranjen urbani razvoj i druge aktivnosti;

(b) limiting the linear extension of urban development and the creation of new transport infrastructure along the coast;

(b) ograničavanje linearnog širenja urbanog razvoja i stvaranje nove saobraćajne infrastrukture duž obale;

(c) ensuring that environmental concerns

(c) osiguravanje da briga za zaštitu

are integrated into the rules for the management and use of the public maritime domain;

životne sredine bude integrisana u pravila upravljanja i korišćenja javnog morskog dobra;

(d) providing for freedom of access by the public to the sea and along the shore;

(d) osiguravanje svim građanima slobodnog pristupa moru i obali;

(e) restricting or, where necessary, prohibiting the movement and parking of land vehicles, as well as the movement and anchoring of marine vessels, in fragile natural areas on land or at sea, including beaches and dunes.

(e) ograničavanje ili, tamo gdje je to potrebno, zabranjivanje kretanja i parkiranja motornih vozila, kao i kretanja i sidrenja plovila, u posebno osjetljivim prirodnim područjima na kopnu ili moru, uključujući plaže i dine.

Article 9

ECONOMIC ACTIVITIES

Član 9

EKONOMSKE AKTIVNOSTI

1. In conformity with the objectives and principles set forth in Articles 5 and 6 of this Protocol, and taking into account the relevant provisions of the Barcelona Convention and its Protocols, the Parties shall:

1. U skladu sa ciljevima i principima iznijetim u čl. 5 i 6 ovog Protokola, i uzimajući u obzir relevantne odredbe Barselonske konvencije i njenih protokola Strane će:

(a) accord specific attention to economic activities that require immediate proximity to the sea;

(a) posvetiti posebnu pažnju ekonomskim aktivnostima koje zahtijevaju neposrednu blizinu mora;

(b) ensure that the various economic activities minimize the use of natural resources and take into account the needs of future generations;

(b) osigurati da različite ekonomske aktivnosti smanje upotrebu prirodnih resursa i uzeti u obzir potrebe budućih generacija;

(c) ensure respect for integrated water resources management and

(c) osigurati uvažavanje integralnog upravljanja vodenim resursima i

environmentally sound waste management;

upravljanja otpadom na način koji nije štetan po životnu sredinu;

(d) ensure that the coastal and maritime economy is adapted to the fragile nature of coastal zones and that resources of the sea are protected from pollution;

(d) obezbijediti prilagođavanje priobalne i pomorske privrede osjetljivoj prirodi priobalnih područja i morske resurse zaštiti od zagađenja;

(e) define indicators of the development of economic activities to ensure sustainable use of coastal zones and reduce pressures that exceed their carrying capacity;

(e) definisati indikatore razvoja ekonomskih aktivnosti da bi se obezbijedila održiva upotreba priobalnih područja i smanjili pritisci koji prevazilaze njihove prihvatne kapacitete;

(f) promote codes of good practice among public authorities, economic actors and non-governmental organizations.

(f) promovisati kodekse dobre prakse među organima vlasti, subjektima u oblasti ekonomije i nevladinim organizacijama.

2. In addition, with regard to the following economic activities, the Parties agree:

2. Dalje, u odnosu na sljedeće ekonomske aktivnosti, Strane se slažu:

(a) Agriculture and industry,

(a) Poljoprivreda i industrija,

to guarantee a high level of protection of the environment in the location and operation of agricultural and industrial activities so as to preserve coastal ecosystems and landscapes and prevent pollution of the sea, water, air and soil;

garantovati visok nivo zaštite životne sredine u području i vršenju poljoprivrednih i industrijskih aktivnosti kako bi se očuvali priobalni ekosistemi i pejzaži i spriječilo zagađenje mora, vode, vazduha i zemljišta.

(b) Fishing,

(b) Ribarstvo,

(i) to take into account the need to protect fishing areas in development projects;

(i) u razvojnim projektima uzmati u obzir potrebu zaštite ribolovnih područja;

(ii) to ensure that fishing practices are

(ii) osigurati da je ribarenje u

compatible with sustainable use of natural marine resources;

skladu sa održivom upotrebom prirodnih morskih resura.

(c) Aquaculture,

(c) Marikultura

(i) to take into account the need to protect aquaculture and shellfish areas in development projects;

(i) u razvojnim projektima uzimati u obzir potrebu da se zaštite područja marikulture i oblasti za uzgoj školjki;

(ii) to regulate aquaculture by controlling the use of inputs and waste treatment;

(ii) regulisati marikulturu kontrolisanjem korišćenja unosa i tretmana otpada.

(d) Tourism, sporting and recreational activities,

(d) Turizam i sportske i rekreativne aktivnosti,

(i) to encourage sustainable coastal tourism that preserves coastal ecosystems, natural resources, cultural heritage and landscapes;

(i) podsticati održivi priobalni turizam koji će štititi priobalne ekosisteme, prirodne resurse, kulturno nasljeđe i pejzaže;

(ii) to promote specific forms of coastal tourism, including cultural, rural and ecotourism, while respecting the traditions of local populations;

(ii) promovisati posebne oblike priobalnog turizma, uključujući kulturni, seoski i ekoturizam, poštujući tradiciju lokalnog stanovništva;

(iii) to regulate or, where necessary, prohibit the practice of various sporting and recreational activities, including recreational fishing and shellfish extraction;

(iii) regulisati ili, gdje je to potrebno, zabraniti održavanje raznih sportskih ili rekreativnih aktivnosti, uključujući rekreativno ribarstvo i vađenje školjki.

(e) Utilization of specific natural resources,

(e) Korišćenje posebnih prirodnih resursa,

(i) to subject to prior authorization the

(i) zahtijevati prethodno ovlašćenje

excavation and extraction of minerals, including the use of seawater in desalination plants and stone exploitation;

(ii) to regulate the extraction of sand, including on the seabed and river sediments or prohibit it where it is likely to adversely affect the equilibrium of coastal ecosystems;

(iii) to monitor coastal aquifers and dynamic areas of contact or interface between fresh and salt water, which may be adversely affected by the extraction of underground water or by discharges into the natural environment;

(f) Infrastructure, energy facilities, ports and maritime works and structures,

to subject such infrastructure, facilities, works and structures to authorization so that their negative impact on coastal ecosystems, landscapes and geomorphology is minimized or, where appropriate, compensated by non-financial measures;

(g) Maritime activities,

to conduct maritime activities in such a manner as to ensure the preservation of coastal ecosystems in conformity with the rules, standards and procedures of the relevant international conventions.

za iskopavanje i vađenje minerala, uključujući upotrebu morske vode u postrojenjima za desalinizaciju i eksploataciju kamena;

(ii) regulisati vađenje pijeska, uključujući morsko dno i riječne sedimente, ili čak zabraniti gdje je izvjesno da može štetno uticati na ravnotežu priobalnih ekosistema;

(iii) nadgledati priobalne vodotoke i dinamična područja dodira i miješanja slatke i morske vode, na koje može štetno uticati ekstrakcija podzemnih voda ili odlaganje otpada u prirodnu sredinu.

(f) Infrastruktura, energetska postrojenja, luke i pomorski radovi i građevine,

zahtijevati da se za takvu infrastrukturu, postrojenja, radove i građevine izdaju odobrenja tako da se njihov negativan uticaj na priobalne ekosisteme, pejzaže i geomorfologiju svede na minimum ili tamo gdje je to odgovarajuće, nadoknadi mjerama koje nijesu finansijske prirode.

(g) Pomorske aktivnosti,

Obavljati pomorske aktivnosti na način da se osigura očuvanje priobalnih ekosistema u skladu sa pravilima, standardima i procedurama relevantnih međunarodnih konvencija.

Article 10
SPECIFIC COASTAL ECOSYSTEMS

Član 10
SPECIFIČNI PRIOBALNI
EKOSISTEMI

The Parties shall take measures to protect the characteristics of certain specific coastal ecosystems, as follows:

1. Wetlands and estuaries

In addition to the creation of protected areas and with a view to preventing the disappearance of wetlands and estuaries, the Parties shall:

- (a) take into account in national coastal strategies and coastal plans and programmes and when issuing authorizations, the environmental, economic and social function of wetlands and estuaries;
- (b) take the necessary measures to regulate or, if necessary, prohibit activities that may have adverse effects on wetlands and estuaries;
- (c) undertake, to the extent possible, the restoration of degraded coastal wetlands with a view to reactivating their positive role in coastal environmental processes.

Strane će preduzeti mjere zaštite obilježja određenih specifičnih priobalnih ekosistema u skladu sa sljedećim:

1. Močvare i ušća

Uz stvaranje posebno zaštićenih oblasti, a u cilju sprječavanja nestanka močvara i ušća, Strane će:

- (a) uzeti u obzir nacionalne priobalne strategije, planove i programe i prilikom izdavanja dozvola ekološku, ekonomsku i društvenu funkciju močvara i ušća;
- (b) preduzeti neophodne mjere kako bi se regulisale ili tamo gdje je to potrebno zabranile aktivnosti koje mogu imati štetan uticaj na močvare i ušća;
- (c) preduzeti, onoliko koliko je to moguće, obnavljanje degradiranih priobalnih močvara u cilju ponovnog aktiviranja njihove pozitivne uloge u procesima koji se odvijaju u životnoj sredini priobalnog područja.

2. Marine habitats

The Parties, recognizing the need to protect marine areas hosting habitats and species of high conservation value, irrespective of their classification as protected areas, shall:

- (a) adopt measures to ensure the protection and conservation, through legislation, planning and management of marine and coastal areas, in particular of those hosting habitats and species of high conservation value;
- (b) undertake to promote regional and international cooperation for the implementation of common programmes on the protection of marine habitats.

3. Coastal forests and woods

The Parties shall adopt measures intended to preserve or develop coastal forests and woods located, in particular, outside specially protected areas.

4. Dunes

The Parties undertake to preserve and, where possible, rehabilitate in a sustainable manner dunes and bars.

2. Morska staništa

Strane su, prepoznajući potrebu zaštite morskih oblasti na kojima se nalaze staništa i biljne i životinjske vrste od posebnog značaja za očuvanje, bez obzira na njihovu klasifikaciju kao zaštićenih oblasti, dužne:

- (a) usvojiti mjere za zaštitu i očuvanje, kroz zakonodavstvo, planiranje i upravljanje morskim i priobalnim područjima, naročito onim na kojima se nalaze staništa i biljne i životinjske vrste od posebnog značaja za očuvanje;
- (b) preduzeti promovisanje regionalne i međunarodne saradnje u pogledu implementacije zajedničkih programa o zaštiti morskih staništa.

3. Priobalne šume

Strane su dužne usvojiti mjere usmjerene na očuvanje ili razvoj priobalnih šuma smještenih, naročito, van posebno zaštićenih oblasti.

4. Dine

Strane se obavezuju da očuvaju i, gdje je to moguće, obnove na održiv način, dine i nasipe.

Article 11
COASTAL LANDSCAPES

1. The Parties, recognizing the specific aesthetic, natural and cultural value of coastal landscapes, irrespective of their classification as protected areas, shall adopt measures to ensure the protection of coastal landscapes through legislation, planning and management.

2. The Parties undertake to promote regional and international cooperation in the field of landscape protection, and in particular, the implementation, where appropriate, of joint actions for transboundary coastal landscapes.

Article 12
ISLANDS

The Parties undertake to accord special protection to islands, including small islands, and for this purpose to:

(a) promote environmentally friendly activities in such areas and take special measures to ensure the participation of the inhabitants in the protection of coastal ecosystems based on their local customs and knowledge;

Član 11
PRIOBALNI PEJZAŽI

1. Strane su dužne, prepoznajući posebne estetske, prirodne i kulturne vrijednost priobalnih pejzaža, nezavisno od njihove klasifikacije kao zaštićenih oblasti, usvojiti mjere da bi osigurale zaštitu obalnih pejzaža kroz zakonodavstvo, planiranje i upravljanje.

2. Strane se obavezuju da promovišu regionalnu i međunarodnu saradnju iz oblasti zaštite pejzaža, a naročito implementaciju, gdje je pogodno, zajedničkih akcija za prekogranične priobalne pejzaže.

Član 12
OSTRVA

Strane se obavezuju da će za ostrva, uključujući i mala ostrva, odrediti posebnu zaštitu, i da će u tu svrhu:

(a) u takvim oblastima promovisati ekološki prihvatljive aktivnosti i preduzeti posebne mjere u cilju osiguravanja učešća stanovništva u zaštiti priobalnih ekosistema na osnovu njihovih lokalnih običaja i znanja;

(b) take into account the specific characteristics of the island environment and the necessity to ensure interaction among islands in national coastal strategies, plans and programmes and management instruments, particularly in the

(b) uzeti u obzir posebne karakteristike životne sredine ostrva i potrebu za obezbjeđivanjem interakcije između ostrva u nacionalnim priobalnim strategijama, planovima i programima i upravljačkim instrumentima,

fields of transport, tourism, fishing, waste and water.

naročito iz oblasti transporta, turizma, ribarstva, otpada i voda.

Article 13 CULTURAL HERITAGE

1. The Parties shall adopt, individually or collectively, all appropriate measures to preserve and protect the cultural, in particular archaeological and historical, heritage of coastal zones, including the underwater cultural heritage, in conformity with the applicable national and international instruments.

2. The Parties shall ensure that the preservation in situ of the cultural heritage of coastal zones is considered as the first option before any intervention directed at this heritage.

3. The Parties shall ensure in particular that elements of the underwater cultural heritage of coastal zones removed from the marine environment are conserved and managed in a manner safeguarding their long-term preservation and are not traded, sold, bought or bartered as

Član 13 KULTURNO NASLJEĐE

1. Strane će usvojiti, pojedinačno ili zajedno, sve odgovarajuće mjere u cilju očuvanja i zaštite kulture, naročito arheološkog i istorijskog nasljeđa priobalnih područja, uključujući podvodno kulturno nasljeđe, u skladu sa važećim nacionalnim i međunarodnim instrumentima.

2. Strane su dužne da obezbijede da se čuvanje in situ kulturnog nasljeđa priobalnih područja smatra prvim izborom prije bilo kakve intervencije usmjerene ka ovom nasljeđu.

3. Strane su dužne obezbijediti da se elementi podvodnog kulturnog nasljeđa priobalnih područja koji su uklonjeni iz morske sredine očuvaju i da se njima upravlja na način koji osigurava njihovo dugoročno očuvanje i da se njima ne trguje, prodaje, kupuje ili razmjenjuje kao

commercial goods.

komercijalnom robom.

Article 14 PARTICIPATION

Član 14 UČEŠĆE

1. With a view to ensuring efficient governance throughout the process of the integrated management of coastal zones, the Parties shall take the necessary measures to ensure the appropriate involvement in the phases of the formulation and implementation of coastal and marine strategies, plans and programmes or projects, as well as the issuing of the various authorizations, of the various stakeholders, including:

- the territorial communities and public entities concerned;
- economic operators;
- non-governmental organizations;
- social actors;
- the public concerned.

Such participation shall involve inter alia consultative bodies, inquiries or public hearings, and may extend to partnerships.

2. With a view to ensuring such participation, the Parties shall provide information in an adequate, timely and effective manner.

3. Mediation or conciliation procedures and a right of administrative or legal

1. Da bi se obezbijedilo efikasno rukovođenje kroz proces integralnog upravljanja priobalnim područjima, Strane će preduzeti neophodne mjere kako bi obezbijedile odgovarajuće učešće u fazama izrade i implementacije strategija, planova i programa ili projekata zaštite priobalja i mora, kao i izdavanje raznih dozvola uključujući sljedeće subjekte:

- relevantne teritorijalne zajednice i javne subjekte;
- ekonomske činioce;
- nevladine organizacije;
- društvene subjekte;
- zainteresovanu javnost.

Ovakvo učešće će uključivati, između ostalog, osnivanje konsultativnih tijela, ispitivanje javnog mnjenja ili javne rasprave, i može se proširiti na odgovarajuća partnerstva.

2. Da bi se obezbijedilo takvo učešće, Strane su dužne davati informacije na odgovarajući, blagovremen i efikasan način.

3. Procedure posredovanja ili izmirenja i pravo pristupa

recourse should be available to any stakeholder challenging decisions, acts or omissions, subject to the participation provisions established by the Parties with respect to plans, programmes or projects concerning the coastal zone.

Article 15

AWARENESS-RAISING, TRAINING, EDUCATION AND RESEARCH

1. The Parties undertake to carry out, at the national, regional or local level, awareness-raising activities on integrated coastal zone management and to develop educational programmes, training and public education on this subject.

2. The Parties shall organize, directly, multilaterally or bilaterally, or with the assistance of the Organization, the Centre or the international organizations concerned, educational programmes, training and public education on integrated management of coastal zones with a view to ensuring their sustainable development.

3. The Parties shall provide for interdisciplinary scientific research on integrated coastal zone management and on the interaction between activities and their impacts on coastal zones. To this end, they should

administrativnim ili pravnim postupcima trebali bi da budu dostupni svakom subjektu koji osporava odluke, djelovanja ili propise, u skladu sa važećim propisima svake Strane o učešću javnosti u postupcima koji se odnose na planove, programe ili projekte u vezi sa priobalnim područjem.

Član 15

PODIZANJE SVIJESTI, OBUKA, EDUKACIJA I ISTRAŽIVANJE

1. Strane se obavezuju da će na nacionalnom, regionalnom ili lokalnom nivou, sprovoditi aktivnosti podizanja svijesti o integralnom upravljanju priobalnim područjem i da će razvijati obrazovne programe, obuku i obrazovanje javnosti o ovoj temi.

2. Strane će organizovati, direktno, multilateralno ili bilateralno, ili uz pomoć Organizacije, Centra ili relevantnih međunarodnih organizacija, obrazovne programe, obuku i obrazovanje javnosti o integralnom upravljanju priobalnim područjima u cilju obezbjeđivanja njihovog održivog razvoja.

3. Strane će obezbijediti interdisciplinarna naučna istraživanja o integralnom upravljanju priobalnim područjem i o međusobnom djelovanju aktivnosti i njihovim uticajima na

establish or support specialized research centres. The purpose of this research is, in particular, to further knowledge of integrated coastal zone management, to contribute to public information and to facilitate public and private decision-making.

PART III INSTRUMENTS FOR INTEGRATED COASTAL ZONE MANAGEMENT

Article 16 MONITORING AND OBSERVATION MECHANISMS AND NETWORKS

1. The Parties shall use and strengthen existing appropriate mechanisms for monitoring and observation, or create new ones if necessary. They shall also prepare and regularly update national inventories of coastal zones which should cover, to the extent possible, information on resources and activities, as well as on institutions, legislation and planning that may influence coastal zones.

2. In order to promote exchange of scientific experience, data and good practices, the Parties shall participate, at the appropriate administrative and scientific level, in a Mediterranean

priobalna područja. U tu svrhu Strane bi trebale da uspostave ili podrže specijalizovane istraživačke centre. Svrha ovih istraživanja je, naročito, unapređivanje znanja o integralnom upravljanju priobalnim područjem, doprinošenje informisanju javnosti i olakšavanje donošenja javnih i privatnih odluka.

DIO III INSTRUMENTI ZA INTEGRALNO UPRAVLJANJE PRIOBALNIM PODRUČJEM

Član 16 PRAĆENJE I OSMATRAČKI MEHANIZMI I MREŽE

1. Strane su dužne koristiti i jačati postojeće odgovarajuće mehanizme za praćenje i osmatranje, ili stvoriti nove ako je to potrebno. Takođe su dužne pripremiti i redovno ažurirati nacionalne popise priobalnih područja koja bi trebala da obuhvataju, u najvećoj mogućoj mjeri, podatke o resursima i aktivnostima, kao i o institucijama, propisima i planiranju koji mogu uticati na priobalna područja.

2. U cilju promovisanja razmjene naučnih iskustva, podataka i dobre prakse, Strane će učestvovati, na odgovarajućem administrativnom i naučnom nivou, u Mreži priobalnog

coastal zone network, in cooperation with the Organization.

3. With a view to facilitating the regular observation of the state and evolution of coastal zones, the Parties shall set out an agreed reference format and process to collect appropriate data in national inventories.

4. The Parties shall take all necessary means to ensure public access to the information derived from monitoring and observation mechanisms and networks.

Article 17

MEDITERRANEAN STRATEGY FOR INTEGRATED COASTAL ZONE MANAGEMENT

The Parties undertake to cooperate for the promotion of sustainable development and integrated management of coastal zones, taking into account the Mediterranean Strategy for Sustainable Development and complementing it where necessary. To this end, the Parties shall define, with the assistance of the Centre, a common regional framework for integrated coastal zone management in the Mediterranean to be implemented by means of appropriate regional action plans and other operational instruments, as well as through their national strategies.

područja Sredozemlja sarađujući sa Organizacijom.

3. U cilju olakšavanja redovnog praćenja stanja i razvoja priobalnih područja, Strane će razviti dogovoreni obrazac i postupak za prikupljanje odgovarajućih podataka u nacionalne propise.

4. Strane će preduzeti potrebne mjere da obezbijede primjeren pristup javnosti informacijama koje su dobijene putem mreže praćenja i osmatranja.

Član 17

MEDITERANSKA STRATEGIJA ZA INTEGRALNO UPRAVLJANJE PRIOBALNIM PODRUČJEM

Strane se obavezuju da sarađuju prilikom promovisanja održivog razvoja i integralnog upravljanja priobalnim područjima, uzimajući u obzir Mediteransku strategiju održivog razvoja i dopunjavaće je tamo gdje je to potrebno. U tu svrhu, Strane će odrediti, uz pomoć Centra, zajednički regionalni okvir za integralno upravljanje priobalnim područjem Sredozemlja koji će se primjenjivati putem odgovarajućih regionalnih akcionih planova i ostalih operativnih instrumenata, kao i kroz njihove nacionalne strategije.

Article 18
NATIONAL COASTAL STRATEGIES,
PLANS AND PROGRAMMES

1. Each Party shall further strengthen or formulate a national strategy for integrated coastal zone management and coastal implementation plans and programmes consistent with the common regional framework and in conformity with the integrated management objectives and principles of this Protocol and shall inform the Organization about the coordination mechanism in place for this strategy.

2. The national strategy, based on an analysis of the existing situation, shall set objectives, determine priorities with an indication of the reasons, identify coastal ecosystems needing management, as well as all relevant actors and processes, enumerate the measures to be taken and their cost as well as the institutional instruments and legal and financial means available, and set an implementation schedule.

3. Coastal plans and programmes, which may be self-standing or integrated in other plans and programmes, shall specify the orientations of the national strategy and implement it at an appropriate territorial level, determining, inter alia and where appropriate, the carrying

Član 18
NACIONALNE PRIOBALNE
STRATEGIJE, PLANOVI I
PROGRAMI

1. Svaka Strana će dalje jačati ili izraditi Nacionalnu strategiju integralnog upravljanja priobalnim područjem i implementaciju priobalnih planova i programa, usklađenih sa zajedničkim regionalnim okvirom i u skladu sa ciljevima i načelima integralnog upravljanja ovog Protokola i obavijestiti Organizaciju o postojećem mehanizmu koordinacije za tu strategiju.

2. Nacionalna strategija, zasnovana na analizi postojećeg stanja, postaviće ciljeve, odrediti prioritete ukazujući na razloge, identifikovati priobalne ekosisteme kojima je potrebno upravljanje, kao i sve relevantne subjekte i postupke, precizirati mjere koje treba preduzeti i njihove troškove, kao i institucionalne instrumente i dostupna pravna i finansijska sredstva, i uspostaviti plan implementacije.

3. Priobalni planovi i programi, koji mogu biti samostalni ili integrirani u druge planove i programe, će precizirati smjernice nacionalne strategije i implementirati je na odgovarajućem teritorijalnom nivou, utvrđujući, između ostalog i tamo gdje treba, noseće kapacitete i

capacities and conditions for the allocation and use of the respective marine and land parts of coastal zones.

4. The Parties shall define appropriate indicators in order to evaluate the effectiveness of integrated coastal zone management strategies, plans and programmes, as well as the progress of implementation of the Protocol.

Article 19 ENVIRONMENTAL ASSESSMENT

1. Taking into account the fragility of coastal zones, the Parties shall ensure that the process and related studies of environmental impact assessment for public and private projects likely to have significant environmental effects on the coastal zones, and in particular on their ecosystems, take into consideration the specific sensitivity of the environment and the inter-relationships between the marine and terrestrial parts of the coastal zone.

2. In accordance with the same criteria, the Parties shall formulate, as appropriate, a strategic environmental assessment of plans and programmes affecting the coastal zone.

3. The environmental assessments should take into consideration the cumulative impacts on the coastal

uslove za namjenu i korišćenje pojedinih morskih i kopnenih dijelova priobalnih područja.

4. Strane će definisati odgovarajuće indikatore kako bi se procijenila efikasnost strategija, planova i programa integralnog upravljanja priobalnim područjem, kao i progres u implementaciji Protokola.

Član 19 PROCJENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

1. Uzimajući u obzir osjetljivost priobalnih područja, Strane su dužne osigurati da proces i odnosne studije o procjeni uticaja na životnu sredinu javnih i privatnih projekata koji mogu imati značajan uticaj na životnu sredinu priobalnih područja, a naročito na njihove ekosisteme, uzmu u obzir posebnu osjetljivost životne sredine i međuodnose između morskih i kopnenih dijelova priobalnog područja.

2. U skladu sa istim kriterijumima, Strane će izraditi, na odgovarajući način, stratešku procjenu uticaja na životnu sredinu planova i programa koji imaju uticaja na priobalno područje .

3. Procjene uticaja na životnu sredinu trebale bi da uzmu u obzir kumulativne uticaje na priobalna

zones, paying due attention, inter alia, to their carrying capacities.

Article 20 LAND POLICY

1. For the purpose of promoting integrated coastal zone management, reducing economic pressures, maintaining open areas and allowing public access to the sea and along the shore, Parties shall adopt appropriate land policy instruments and measures, including the process of planning.

2. To this end, and in order to ensure the sustainable management of public and private land of the coastal zones, Parties may inter alia adopt mechanisms for the acquisition, cession, donation or transfer of land to the public domain and institute easements on properties.

Article 21 ECONOMIC, FINANCIAL AND FISCAL INSTRUMENTS

For the implementation of national coastal strategies and coastal plans and programmes, Parties may take appropriate measures to adopt

područja, poklanjajući potrebnu pažnju, između ostalog, njihovim nosećim kapacitetima.

Član 20 ZEMLJIŠNA POLITIKA

1. U svrhu promovisanja integralnog upravljanja priobalnim područjem, smanjivanja ekonomskih pritisaka, održavanja otvorenih područja i omogućavanja nesmetanog pristupa javnosti moru i obali, Strane će usvojiti odgovarajuća dokumenta i mjere zemljišne politike, uključujući postupke planiranja.

2. U tom cilju, kao i u cilju obezbjeđivanja održivog upravljanja javnim i privatnim zemljištem u priobalnim područjima, Strane mogu, između ostalog, prihvatiti mehanizme za sticanje, ustupanje u javno dobro, doniranje ili prenos zemljišta u javno vlasništvo i uspostaviti olakšice na svojini.

Član 21 EKONOMSKI, FINANSIJSKI I PORESKI INSTRUMENTI

Za implementaciju nacionalnih priobalnih strategija, planova i programa, Strane mogu usvojiti odgovarajuće ekonomske,

relevant economic, financial and/or fiscal instruments intended to support local, regional and national initiatives for the integrated management of coastal zones.

finansijske i/ili poreske instrumente namijenjene kao podršku lokalnim, regionalnim i nacionalnim inicijativama za integralno upravljanje priobalnim područjima.

PART IV RISKS AFFECTING THE COASTAL ZONE

DIO IV RIZICI KOJIMA JE IZLOŽENO PRIOBALNO PODRUČJE

Article 22 NATURAL HAZARDS

Član 22 HAZARD PRIRODNIH KATASTROFA

Within the framework of national strategies for integrated coastal zone management, the Parties shall develop policies for the prevention of natural hazards. To this end, they shall undertake vulnerability and hazard assessments of coastal zones and take prevention, mitigation and adaptation measures to address the effects of natural disasters, in particular of climate change.

U okviru nacionalnih strategija za integralno upravljanje priobalnim područjem, Strane su dužne formirati politike za sprečavanje i smanjenje štetnih posljedica prirodnih katastrofa. U tom cilju će izvršiti procjene rizika ugroženih obalnih područja od hazarda prirodnih katastrofa i preduzeti mjere sprječavanja, smanjivanja i prilagođavanja kako bi se reagovalo na posljedice prirodnih katastrofa, a naročito onih prouzrokovanih klimatskim promjenama.

Article 23 COASTAL EROSION

Član 23 PRIOBALNA EROZIJA

1. In conformity with the objectives and principles set out in Articles 5 and 6 of this Protocol, the Parties, with a view to preventing and mitigating the

1. U skladu sa ciljevima i principima iznijetim u članovima 5 i 6 ovog Protokola, Strane se, u cilju što efikasnijeg sprječavanja i

negative impact of coastal erosion more effectively, undertake to adopt

the necessary measures to maintain or restore the natural capacity of the coast to adapt to changes, including those caused by the rise in sea levels.

2. The Parties, when considering new activities and works located in the coastal zone including marine structures and coastal defence works, shall take particular account of their negative effects on coastal erosion and the direct and indirect costs that may result. In respect of existing activities and structures, the Parties should adopt measures to minimize their effects on coastal erosion.

3. The Parties shall endeavour to anticipate the impacts of coastal erosion through the integrated management of activities, including adoption of special measures for coastal sediments and coastal works.

4. The Parties undertake to share scientific data that may improve knowledge on the state, development and impacts of coastal erosion.

smanjivanja negativnih uticaja priobalne erozije, obavezuju da usvoje potrebne

mjere za održavanje ili obnovu prirodnih kapaciteta obale kako bi se prilagodila promjenama, uključujući one uzrokovane povećanjem nivoa mora.

2. Kada odlučuju o novim aktivnostima i radovima smještenim u priobalnim oblastima, uključujući pomorske građevine i obalne zaštitne strukture, Strane su dužne posebno uzeti u obzir negativne uticaje na priobalnu eroziju i neposredne i posredne troškove koji iz istih mogu proisteći. U odnosu na postojeće aktivnosti i strukture, Strane bi trebale da usvoje mjere za smanjenje njihovih uticaja na priobalnu eroziju.

3. Strane će nastojati da predvide uticaje priobalne erozije kroz integralno upravljanje aktivnostima, uključujući usvajanje posebnih mjera za priobalne sedimente i priobalne radove.

4. Strane se obavezuju da razmjenjuju naučne podatke koji mogu poboljšati znanja o stanju, razvoju i uticajima priobalne erozije.

Article 24
RESPONSE TO NATURAL
DISASTERS

1. The Parties undertake to promote international cooperation to respond to natural disasters, and to take all necessary measures to address in a timely manner their effects.

2. The Parties undertake to coordinate use of the equipment for detection, warning and communication at their disposal, making use of existing mechanisms and initiatives, to ensure the transmission as rapidly as possible of urgent information concerning major natural disasters. The Parties shall notify the Organization which national authorities are competent to issue and receive such information in the context of relevant international mechanisms.

3. The Parties undertake to promote mutual cooperation and cooperation among national, regional and local authorities, non-governmental organizations and other competent organizations for the provision on an urgent basis of humanitarian assistance in response to natural disasters affecting the coastal zones of the Mediterranean Sea.

Član 24
ODGOVOR NA PRIRODNE
KATASTROFE

1. Strane se obavezuju da promovišu međunarodnu saradnju kako bi odgovorile na prirodne katastrofe i preduzele sve potrebne mjere za pravovremenu reakciju na njihove posljedice.

2. Strane se obavezuju da koordiniraju upotrebu opreme za otkrivanje, upozoravanje i obavješćivanje koja im je na raspolaganju, koristeći se postojećim mehanizmima i inicijativama, kako bi obezbijedile što je moguće brži prenos hitnih informacija koje se odnose na velike prirodne katastrofe. Strane su dužne obavijestiti Organizaciju o nacionalnim tijelima nadležnim za davanje i primanje takvih informacija u kontekstu relevantnih međunarodnih mehanizama.

3. Strane se obavezuju da promovišu zajedničku saradnju i saradnju među nacionalnim, regionalnim i lokalnim vlastima, nevladinim organizacijama i drugim nadležnim organizacijama u cilju obezbjeđivanja hitne humanitarne pomoći kao odgovora na prirodne katastrofe koje mogu zadesiti priobalna područja Sredozemnog mora.

PART V
INTERNATIONAL COOPERATION

Article 25
TRAINING AND RESEARCH

1. The Parties undertake, directly or with the assistance of the Organization or the competent international organizations, to cooperate in the training of scientific, technical and administrative personnel in the field of integrated coastal zone management, particularly with a view to:

- (a) identifying and strengthening capacities;
- (b) developing scientific and technical research;
- (c) promoting centres specialized in integrated coastal zone management;
- (d) promoting training programmes for local professionals.

2. The Parties undertake, directly or with the assistance of the Organization or the competent international organizations, to promote scientific and technical research into integrated coastal zone management, particularly through the exchange of scientific and technical information and the coordination of their research programmes on themes of common

DIO V
MEĐUNARODNA SARADNJA

Član 25
OBUKA I ISTRAŽIVANJE

1. Strane se obavezuju da će, direktno ili uz pomoć Organizacije ili nadležnih međunarodnih organizacija, sarađivati u obučavanju naučnog, tehničkog i administrativnog osoblja u oblasti integralnog upravljanja priobalnim područjem, naročito u cilju:

- (a) utvrđivanja i jačanje kapaciteta;
- (b) razvijanja naučnog i tehničkog istraživanja;
- (c) promovisanja centara specijalizovanih za integralno upravljanje priobalnim područjem;
- (d) promovisanja programa obuke za lokalne stručnjake.

2. Strane se obavezuju da će, direktno ili uz pomoć Organizacije ili nedležnih međunarodnih organizacija, promovisati naučna i tehnička istraživanja u integralnom upravljanju priobalnim područjem, naročito kroz razmjenu naučnih i tehničkih informacija i koordinaciju njihovih istraživačkih programa o temama od zajedničkog interesa.

interest.

Article 26
SCIENTIFIC AND TECHNICAL
ASSISTANCE

For the purposes of integrated coastal zone management, the Parties undertake, directly or with the assistance of the Organization or the competent international organizations to cooperate for the provision of scientific and technical assistance, including access to environmentally sound technologies and their transfer, and other possible forms of assistance, to Parties requiring such assistance.

Article 27
EXCHANGE OF INFORMATION AND
ACTIVITIES OF COMMON INTEREST

1. The Parties undertake, directly or with the assistance of the Organization or the competent international organizations, to cooperate in the exchange of information on the use of the best environmental practices.

2. With the support of the Organization, the Parties shall in particular:

- (a) define coastal management indicators, taking into account existing ones, and cooperate in the use of such indicators;

Član 26
NAUČNA I TEHNIČKA POMOĆ

U svrhu integralnog upravljanja priobalnim područjem, Strane se obavezuju da će, direktno ili uz pomoć Organizacije ili nadležnih međunarodnih organizacija, sarađivati na pružanju naučne i tehničke pomoći, uključujući pristup ekološki čistim tehnologijama i njihovom prenosu, kao i drugim mogućim oblicima pomoći Stranama koje zatraže takvu pomoć.

Član 27
RAZMJENA INFORMACIJA I
AKTIVNOSTI OD ZAJEDNIČKOG
INTERESA

1. Strane se obavezuju da će, direktno ili uz pomoć Organizacije ili nadležnih međunarodnih organizacija, sarađivati na razmjeni informacija o upotrebi najboljih ekoloških postupaka.

2. Uz pomoć Organizacije, Strane će naročito:

- (a) definisati indikatore upravljanja priobalnim područjem, uzimajući pri tom u obzir postojeće, i sarađivati prilikom upotrebe

takvih indikatora;

(b) establish and maintain up-to-date assessments of the use and management of coastal zones;

(b) uvesti i održavati ažurirane procjene korišćenja i upravljanja priobalnim područjima;

(c) carry out activities of common interest, such as demonstration projects of integrated coastal zone management.

(c) obavljati aktivnosti od zajedničkog interesa, kao što su ogledni projekti integralnog upravljanja priobalnim područjem.

Article 28

TRANSBOUNDARY COOPERATION

The Parties shall endeavour, directly or with the assistance of the Organization or the competent international organizations, bilaterally or multilaterally, to coordinate, where appropriate, their national coastal strategies, plans and programmes related to contiguous coastal zones. Relevant domestic administrative bodies shall be associated with such coordination.

Član 28

PREKOGRANIČNA SARADNJA

Strane će nastojati da, direktno ili uz pomoć Organizacije ili nadležnih međunarodnih organizacija, bilateralno ili multilateralno, koordiniraju, tamo gdje je to prikladno, svoje nacionalne priobalne strategije, planove i programe koji se odnose na susjedna obalna područja. Relevantna nacionalna administrativna tijela će biti uključena u ovu koordinaciju.

Article 29

TRANSBOUNDARY ENVIRONMENTAL ASSESSMENT

1. Within the framework of this Protocol, the Parties shall, before authorizing or approving plans, programmes and projects that are likely to have a significant adverse

Član 29

PROCJENA PREKOGRANIČNOG UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

1. U okviru ovog Protokola, Strane će, prije izdavanja dozvola ili odobravanja planova, programa i projekata koji mogu imati štetan uticaj na priobalna područja drugih

effect on the coastal zones of other Parties, cooperate by means of notification, exchange of information and consultation in assessing the environmental impacts of such plans, programmes and projects, taking into account Article 19 of this Protocol and Article 4, paragraph 3 (d) of the Convention.

2. To this end, the Parties undertake to cooperate in the formulation and adoption of appropriate guidelines for the determination of procedures for notification, exchange of information and consultation at all stages of the process.

3. The Parties may, where appropriate, enter into bilateral or multilateral agreements for the effective implementation of this Article.

PART VI INSTITUTIONAL PROVISIONS

Article 30 FOCAL POINTS

Each Party shall designate a Focal Point to serve as liaison with the Centre on the technical and scientific aspects of the implementation of this Protocol and to disseminate information at the national, regional and local level. The Focal Points shall meet periodically to carry out the functions deriving from this Protocol.

Strana, sarađivati putem obavještanja, razmjene informacija i konsultacija u procjeni uticaja na životnu sredinu takvih planova, programa i projekata, uzimajući pri tom u obzir član 19 ovog protokola i član 4 stav 3 tačka d Konvencije.

2. U tom cilju, Strane se obavezuju da sarađuju prilikom izrade i usvajanja odgovarajućih smjernica za određivanje procedura obavještanja, razmjene informacija i konsultacija u svim fazama procesa.

3. Strane mogu, tamo gdje je to prikladno, sklopiti bilateralne ili multilateralne sporazume kako bi gornje odredbe učinile u potpunosti efikasnim.

DIO VI INSTITUCIONALNE ODREDBE

Član 30 KONTAKT OSOBE

Svaka Strana će imenovati Kontakt osobu koja će služiti kao veza za saradnju sa Centrom za tehničke i naučne aspekte implementacije ovog protokola i za širenje informacija na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou. Kontakt osobe će se periodično sastajati kako bi obavljale funkcije koje proističu iz ovog protokola.

Article 31
REPORTS

The Parties shall submit to the ordinary Meetings of the Contracting Parties, reports on the implementation of this Protocol, in such form and at such intervals as these Meetings may determine, including the measures taken, their effectiveness and the problems encountered in their implementation.

Article 32
INSTITUTIONAL COORDINATION

1. The Organization shall be responsible for coordinating the implementation of this Protocol. For this purpose, it shall receive the support of the Centre, to which it may entrust the following functions:

(a) to assist the Parties to define a common regional framework for integrated coastal zone management in the Mediterranean pursuant to Article 17;

(b) to prepare a regular report on the state and development of integrated coastal zone management in the Mediterranean Sea with a view to facilitating implementation of the Protocol;

(c) to exchange information and carry

Član 31
IZVJEŠTAJI

Na redovnim Sastancima Strana ugovornica, Strane su dužne podnositi izvještaje o implementaciji ovog Protokola u formi i vremenskim razmacima kako bude određeno na tim sastancima, uključujući preduzete mjere, njihovu efikasnost i probleme na koje se naišlo tokom implementacije.

Član 32
INSTITUCIONALNA
KOORDINACIJA

1. Organizacija je odgovorna za koordinaciju implementacije ovog Protokola. U ovu svrhu, ona će dobiti podršku Centra, kojem može povjeriti sljedeće funkcije:

(a) pružanje pomoći Stranama da odrede zajednički regionalni okvir za integralno upravljanje priobalnim područjem Sredozemlja u skladu sa članom 17;

(b) priprema redovnog izvještaja o stanju i razvoju integralnog upravljanja priobalnim područjima Sredozemnog mora sa ciljem olakšavanja implementacije Protokola;

(c) razmjena informacija i

out activities of common interest pursuant to Article 27;

obavljanje aktivnosti od zajedničkog značaja u skladu sa članom 27;

(d) upon request, to assist the Parties:

(d) na zahtjev, pomoći Stranama da:

- to participate in a Mediterranean coastal zone network pursuant to Article 16;
- to prepare and implement their national strategies for integrated coastal zone management pursuant to Article 18;
- to cooperate in training activities and in scientific and technical research programmes pursuant to Article 25;
- to coordinate, when appropriate, the management of transboundary coastal zones pursuant to Article 28;

- učestvuju u Mreži mediteranskog priobalnog područja u skladu sa članom 16;
- izrade i implementiraju svoje nacionalne strategije za integralno upravljanje priobalnim područjem, u skladu sa članom 18;
- sarađuju u aktivnostima obučavanja i u programima naučnog i tehničkog istraživanja, u skladu sa članom 25;
- koordiniraju, kad je to prikladno, upravljanje prekograničnim priobalnim područjima, u skladu sa članom 28;

(e) to organize the meetings of the Focal Points pursuant to Article 30;

(e) organizacija sastanaka Kontakt osoba u skladu sa članom 30;

(f) to carry out any other function assigned to it by the Parties.

(f) obavljanje svih drugih zadataka koje mu dodijele Strane.

2. For the purposes of implementing this Protocol, the Parties, the Organization and the Centre may jointly establish cooperation with nongovernmental organizations the activities of which are related to the Protocol.

2. Za potrebe sprovođenja ovog Protokola, Strane, Organizacija i Centar mogu zajedno uspostaviti saradnju sa nevladinim organizacijama čije su aktivnosti relevantne za Protokol.

Article 33
MEETINGS OF THE PARTIES

1. The ordinary meetings of the Parties to this Protocol shall be held in conjunction with the ordinary meetings of the Contracting Parties to the Convention held pursuant to Article 18 of the Convention. The Parties may also hold extraordinary meetings in conformity with that Article.

2. The functions of the meetings of the Parties to this Protocol shall be:

- (a) to keep under review the implementation of this Protocol;
- (b) to ensure that this Protocol is implemented in coordination and synergy with the other Protocols;
- (c) to oversee the work of the Organization and of the Centre relating to the implementation of this Protocol and providing policy guidance for their activities;
- (d) to consider the efficiency of the measures adopted for integrated coastal zone management and the need for other measures, in particular in the form of annexes or amendments to this Protocol;
- (e) to make recommendations to the Parties on the measures to be adopted for the implementation of this Protocol;

Član 33
SASTANCI STRANA

1. Redovni sastanci Strana ovog Protokola će se održavati zajedno sa redovnim sastancima Strana ugovornica Konvencije koji se održavaju u skladu sa članom 18 Konvencije. Strane takođe mogu održavati vanredne sastanke u skladu sa istim članom.

2. Ciljevi sastanaka Strana ovog Protokola biće:

- (a) omogućavanje kontinuiranog pregleda implementacije ovog protokola;
- (b) obezbjeđivanje implementacije ovog protokola u koordinaciji i sinergiji sa drugim protokolima;
- (c) nadgledanje rada Organizacije i Centra koji se odnosi na implementaciju ovog protokola i obezbjeđivanje političkih smjernica za njihove aktivnosti;
- (d) razmatranje efikasnosti mjera usvojenih za integralno upravljanje priobalnim područjem, kao i potrebu za drugim mjerama, naročito u obliku dodataka ili izmjena ovog protokola;
- (e) izrada preporuka Stranama za mjere koje treba usvojiti radi implementacije ovog protokola;

(f) to examine the proposals made by the Meetings of Focal Points pursuant to Article 30 of this Protocol; (g) to consider reports transmitted by the Parties and making appropriate recommendations pursuant to Article 26 of the Convention; (h) to examine any other relevant information submitted through the Centre; (i) to examine any other matter relevant to this Protocol, as appropriate.	(f) proučavanje predloga datih na sastancima Kontakt osoba u skladu sa članom 30 ovog protokola; (g) razmatranje izvještaja Strana i izrada odgovarajućih preporuka u skladu sa članom 26 Konvencije; (h) proučavanje svih drugih relevantnih informacija dostavljenih preko Centra; (i) po potrebi, proučavanje svih drugih pitanja relevantnih za ovaj protokol.

PART VII FINAL PROVISIONS

Article 34 RELATIONSHIP WITH THE CONVENTION

1. The provisions of the Convention relating to any Protocol shall apply with respect to this Protocol.
2. The rules of procedure and the financial rules adopted pursuant to Article 24 of the Convention shall apply with respect to this Protocol, unless the Parties to this Protocol agree otherwise.

DIO VII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 34 ODNOS PREMA KONVENCIJI

1. Odredbe Konvencije koje se odnose na bilo koji Protokol primjenjivaće se na ovaj protokol.
2. Poslovnik i finansijski propisi usvojeni u skladu sa članom 24 Konvencije primjenjivaće se na ovaj protokol, osim ukoliko se Strane ovog protokola dogovore drugačije.

Article 35
RELATIONS WITH THIRD PARTIES

1. The Parties shall invite, where appropriate, States that are not Parties to this Protocol and international organizations to cooperate in the implementation of this Protocol.

2. The Parties undertake to adopt appropriate measures, consistent with international law, to ensure that no one engages in any activity contrary to the principles and objectives of this Protocol.

Article 36
SIGNATURE

This Protocol shall be open for signature at Madrid, Spain, from 21 January 2008 to 20 January 2009 by any Contracting Party to the Convention.

Article 37
RATIFICATION, ACCEPTANCE OR APPROVAL

This Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Government of Spain, which will assume the functions of Depositary.

Član 35
ODNOSI SA TREĆIM STRANAMA

1. Strane će pozvati, tamo gdje je to prikladno, Države koje nisu Strane ovog protokola, kao i međunarodne organizacije, da sarađuju u implementaciji ovog protokola.

2. Strane će usvojiti odgovarajuće mjere, u skladu sa međunarodnim pravom, kako bi obezbijedile da se ne vrše aktivnosti koje su suprotne sa principima i ciljevima ovog protokola.

Član 36
POTPISIVANJE

Ovaj protokol će biti otvoren za potpisivanje u Madridu, Španija, od 21. januara 2008. godine do 20. januara 2009. godine, za bilo koju Stranu ugovornicu Konvencije.

Član 37
RATIFIKACIJA, PRIHVATANJE ILI ODOBRAVANJE

Ovaj protokol će biti podložan ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju. Instrumenti za ratifikaciju, prihvatanje ili odobravanje biće deponovani kod Vlade Španije, koja će preuzeti

dužnost Depozitara.

Article 38
ACCESSION

As from 21 January 2009 this Protocol shall be open for accession by any Party to the Convention.

Article 39
ENTRY INTO FORCE

This Protocol shall enter into force on the thirtieth day (30) following the deposit of at least six (6) instruments of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 40
AUTHENTIC TEXTS

The original of this Protocol, of which the Arabic, English, French and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Depositary.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Protocol.

DONE AT MADRID, SPAIN, this twenty-first day of January two thousand and eight.

Član 38
PRISTUPANJE

Počev od 22. januara 2008. godine ovaj protokol će biti otvoren za pristupanje svim Stranama Konvencije.

Član 39
STUPANJE NA SNAGU

Ovaj protokol će stupiti na snagu tridesetog (30) dana polaganja najmanje šest (6) instrumenta za ratifikaciju, prihvatanje, odobravanje ili pristupanje.

Član 40
VJERODOSTOJNI TEKSTOVI

Original ovog protokola, od čega su arapski, engleski, francuski i španski tekstovi jednako vjerodostojni, biće položeni kod Depozitara.

Kao svjedoci, dolje potpisani, propisno za to ovlašćeni, potpisali su ovaj protokol.

Sastavljeno u Madridu, Španija, dvadeset i prvog dana, mjeseca januara 2008. godine.

CRNA GORA
MINISTARSTVO ODRAŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

UKLJUČIVANJE CIVILNOG DRUŠTVA
U PLANIRANJE INTEGRALNOG UPRAVLJANJA
OBALNIM PODRUČJEM

